

El naixament de la tragèdia

Friedrich Nietzsche

Tindrem molt de guanyat en el camp de l'estètica si atenyem no solament la comprensió lògica, sinó la seguretat immediata d'aquesta intuïció: que el desenvolupament de l'art està lligat a la duplicitat de l'apol·lini i el dionisiac, de manera semblant a com la procreació depèn de la dualitat dels dos sexes, els quals estan sumits en una lluita contínua i només es reconcilien periòdicament. Aquests noms els manllevem dels grecs, els quals feren entenedors els profunds misteris de llur visió de l'art no pas per mitjà de conceptes, sinó amb les figures tan clares del món de llurs déus. Amb aquestes dues deïtats de les arts, Apol·lo i Dionís, hi enllaça el nostre coneixement de la contraposició enorme que hi hagué en el món grec, pel que fa a orígens i metes, entre l'art figuratiu —l'apol·lini— i el no figuratiu de la música —el de Dionís. Aquests dos impulsos, tan diferents, avancen l'un al costat de l'altre, al més sovint en oberta divergència, i incitant-se l'un a l'altre a noves creacions, cada cop més robustes, per tal de perpetuar-hi la pugna d'aquella antítesi —una antítesi que el nom comú d'art només és capaç de superar en aparença—, fins que, per fi, per mitjà d'un miracle metafísic de la «voluntat» hel·lènica, s'aparellen l'un amb l'altre i, d'aquest aparellament, neix finalment l'obra d'art, tan dionisiaca com apol·línica, de la tragèdia àtica.

Per tal d'aproximar-nos a aquests dos impulsos, pensem-los com els dos mons artístics separats del somni de l'embriaguesa. Entre aquests fenòmens fisiològics és remarcable una oposició corresponent a la que hi ha entre l'apol·lini i el dionisiac. Fou en el somni que, segons la concepció de Lucreci, les esplèndides figures dels déus s'aparegueren per primera vegada davant les ànimes dels homes; fou en el somni que el gran escultor veié l'encisera constitució corporal d'éssers sobrehumans; i el poeta hel·lènic, preguntat pels secrets de la creació poètica, sembla que evocà el somni i donà una instrucció semblant a la que ofereix Hans Sachs a *Els mestres cantaires*:

Amic meu, l'obra del poeta és ben bé això:

recordar i interpretar els seus somnis.

Creieu-me: és en somnis que es descobreix

la més vera il·lusió de l'home;

tota la lírica i la poètica no és sinó

interpretació de somnis vertaders.

NIETZSCHE, Friedrich «*El naixament de la tragèdia*» Leipzig: Cedres Vermells, 2014, p.33-34.
Traduït per Joan Ferrarons i Llagostera